

ชะตากรรมด้านสภาวะสุขภาพและพัฒนาร่างกายของเด็กก่อนปฐมวัยในประเทศไทย
เมื่อมารดามีระดับการศึกษาต่ำและอยู่ในสถานะหม้าย หย่า แยก :
การวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดของ W. Henry Mosley และ Lincoln C. Chen

ดร.โยธิน แสงวงศ์*

น.ส.กาญจนา เทียนฉาย**

น.ส.สุวิรัตน์ ไชยสงคราม***

น.ส.อรพรรณ โพธิ์อ่อง***

ในช่วงที่สังคมมีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำ โอกาสอยู่รอดมีชีวิตของทารกและเด็กจึงมีความสำคัญมากเพื่อก้าวเป็นประชากรวัยเยาวชนและวัยแรงงานที่สมบูรณ์ต่อไป การวิจัยนี้จึงทำการพิสูจน์ผลสะท้อนที่เกิดจากระดับการศึกษาและสถานภาพด้านหม้าย หย่า แยก ของมารดาต่อสถานสุขภาพ ที่วัดจากการได้รับวัคซีนและพัฒนาร่างกายของเด็กวัยสี่ปีบริบูรณ์ที่ถือได้ว่าเป็นช่วงก่อนปฐมวัย ตามแนวคิดของ W. Henry Mosley และ Lincoln C. Chen (1984) ที่เสนอว่า เมื่อควบคุมปัจจัยบริบททางสังคม อาทิ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เขตที่อยู่อาศัย ตลอดจนวัฒนธรรม ฯลฯ ปัจจัยทางสังคมของมารดา เช่น ระดับการศึกษาและสถานภาพสมรส จะมีผลต่อพัฒนาร่างกาย ภาวะสุขภาพ การเจ็บป่วย และการตายของเด็ก โดยใช้ข้อมูลจากโครงการการสำรวจสถานการณ์เด็กในประเทศไทย พ.ศ.2548-2549 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และใช้โปรแกรม Thai Growth ของกระทรวงสาธารณสุข คำนวณค่าระดับพัฒนาร่างกายของเด็กที่จำแนกเป็นปกติและไม่ปกติ ผลการพิสูจน์พบว่า เด็กที่มารดามีการศึกษาต่ำ เช่น ไม่ได้เรียนหนังสือหรือจบการศึกษาภาคบังคับ และมารดามีสถานะ หม้าย หย่า แยก จะมีโอกาสได้รับวัคซีนภูมิคุ้มกันโรคไม่ครบ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มารดามีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เช่น ระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา และมารดามีสถานภาพสมรสที่มีคู่สมรสอยู่อย่างสามมีภรรยา ในทำนองเดียวกันเมื่อวิเคราะห์ถึงพัฒนาร่างกายที่แยกเป็นปกติและไม่ปกติ ก็พบว่าในกลุ่มที่มารดามีการศึกษาต่ำ และเป็นหม้าย หย่า แยก โอกาสของพัฒนาร่างกายที่จะปกติ จะมีต่ำกว่ากลุ่มที่มารดามีระดับการศึกษาสูงกว่าและมีครอบครัวอบอุ่น ข้อสังเกตสำคัญที่ได้จากผลการพิสูจน์นี้ คือ รัฐบาลจะต้องเน้นไปที่การขยายระดับการศึกษาภาคบังคับให้สูงขึ้นถึงขั้นระดับอุดมศึกษาและจะต้องเน้นที่การส่งเสริมให้ชีวิตสมรสระหว่างชายหญิง อบอุ่น ไม่ก่อให้เกิดการหย่าร้างหรือแยกกันอยู่ เนื่องจากครอบครัวเป็นหน่วยทางสังคมที่เล็กที่สุดซึ่งใกล้ชิดกับโอกาสการเจ็บป่วยตลอดจนสถานะสุขภาพและพัฒนาร่างกายของเด็กที่มากที่สุดเช่นกัน ไม่เช่นนั้นจะก่อผลสะท้อนเกิดขึ้นในทางลบกับเด็กซึ่งเป็นกุลบุตร-กุลธิดา ผู้จะก้าวไปสู่ประชากรวัยแรงงานผู้เป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

* สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

** มหาวิทยาลัยนเรศวร

**Preschool Children in Thailand Health Status and Physical Development Faith
When Mother has Low Education and under Widowhood Divorced and Separated**

Yothin Sawangdee*

Kanchana Thieanlai*

Sureerat Chaisongkram**

Orapan Poh-ong**

Child survival is an important issue when society is underling low fertility. The children will be a new labor force age group who will develop the country. So that this research examines impact of maternal level of education and her marital status such as widowed divorced and separated on preschool children health status. Health status here was measured by whether the child has received all vaccination that needed and having normal physical development by age and height or not. The study adapted W. Henry Mosley and Lincoln c. Chen's concept (1984). The main idea is that, when controlling for social context e.g. family economic status residential area culture etc., maternal factors such as education level and marital status will have negative impact on children physical development and health status; morbidity and mortality. To do so, this investigation employs data from the Thailand Multiple Indicator Cluster Survey 2005-2006 which was conducted by the National Statistical Office. And calculated child physical development from ThaiGrowth software which developed by Thailand Ministry of Public Health. Physical development was measured by dichotomous i.e. 1 = Normal development and 0 = Not normal development. The results show that children whose mothers have low education level such as did not attend school or finished only compulsory level and mother was under widowed divorced or separated probabilities to received all vaccines is lower than those whose mother finished higher level of education and married. Similarly, when focus on physical development, those whose mothers did not attend school and widowed divorced or separated probabilities for normal physical development is lower than those mothers have high level of education and married. Thus it is important to encourage the mother-women to have higher level of education and promote warm family activity toward to the spouses. Because anything that occurred between husband and wife relationship always produce negative impact to children.

* [Institute for Population and Social Research, Mahidol University](#)

** [Naresuan University](#)